

18. august 2010

UKA 2010/65

Inatsisartut Suleriaasianni § 32 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Takornarianik nuannariinnarlugu aalisartartunik angallassisarnerup aamma tammaviutussarsinissaq siunertaralugu piniartitsisarnerup qanoq iluanaarutiginerusarnissaat nasuiaaqqullugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Niels Thomsen, Demokraterne)

Tungavilersuut

Immikkoortoq periarfissaqarluartoq iluaqutigineqanngitsorli tassaavoq nuannaariinnarlugu aalisartartunik takornariartitsisarneq. Nunani allani misilittakkat takutippaat, aalisagaq angallammit nuannaariummik allap pigisaanik pisarineqarpat, taava tamanna nunamut aningaasanik isertitsissutaassaaq quleriaammik 100-joriaammut anginerusumik isertitsissutaalluni naliginnaasumik pisarineqarlunilu tunineqarneranut naleqqiullugu. Aalisakkat ilaat nuannaariartaatit atorlugit takornarianut aalisartinneqartartuuppata nunami amerlanerungaartunik isertitaqartalissagaluarpoq. Uani maluginiarparput naammangimmat, amerlasuunik aalisagaaqqanik peqarnissaa. Nuannariinnarlugu aalisartartumut pissanganarneruvoq ikittunnguanik angisuunik aalisakkanik pisassarpat.

Nuannariinnarlugu aalisartartunik takornarianik aalisartitsisarnikkut iluaqutissat nunamut isorartuumut ungasissunik inoqarfeqartumut angisuujupput. Nuannariinnarlugu aalisartartunut nuannersuusarpoq, sumiiffimmi allat tummarpiarsimanngisaanni aalisarnissaq. Taamaakkaluartorli nuannariinnarlugu aalisartartunik takornariartitsisarnerup inuusutissarsitutigineqalersinnaanerup siuarsarnissaa killeqarpoq.

Siullermik imaani tarajulimmi aalisartitsisarnissaq periarfissalerujussuuvoq soorlu aamma eqalunniarnermi taamaattoq. Aalisarnermullu inatsimmi pinngortitamillu illersuinissamut inatsimmi, nuannariinnarlugu aalisartartut aalisarfissaannik immikkoortitsinissaq siunertaralugu sumiiffinik eqqissisimatitsisalnissaq eqqarsaatigineqanngilaq. Eqqaasitsissutigineqassaaq, nuannariinnarlugu aalisartitsisarnissaq ungasissorsuarneersunut pilerinarsarneqassappat taava aalisakkat angissusaat apeqqutaalluinnarput.

Kinguneqarluartunik aalajangiissagaanni aningaasatigut ingerlatsinikkullu kingunissat misissorluartariaqarput. Apeqqutit ataani allaqqasut akissutissarsisariaqarput:

Aalisakkat sorliit nuannariinnarlugu aalisartartut aalisassallugit soqutigaat aamma qanoq nuna-
mut isertitsissutaasinnaappat? Aalisakkat arlaannaalluunniit inerteqqutaatinnagit aalisakkat uku
aalisarneqarsinaasariaqarput: Eqaluk, kapisilik, qeeraq, nataarnaq, eqalussuaq aamma suluppa-
gaq.

Immikkut ittumik eqqissisimatitsiniarluni aalisakkat angisuut illersorniaaraanni, taava aalisakkat
assigiinngitsut sumiiffii eqqissisimatitassat qanoq angitigisassappat ? Allatut oqaatigalugu kis-
saatingaarput, aalisakkat assigiinngitsut siaruarsimanerat ingerlaartarnerallu ilisimatusarfigeq-
quagut. Nuannariinnarlugu aalisartitsisarnerup nalaani ajornartorsiutit takkuttartut ilaat tassa-
voq, aalisartitsiniartut arlallit ataatsikkut kuummut aalajangersimasumukartarnerat. Taamaasillu-
tik takornariat naatsorsuutigisalaruamittut, pinngortitarsuaq nipaatsaq kusanartorlu misiginngit-
soortarpaat taamaasillutillu nuannariinnarlugu aalisartartut tusaamanerluilersarput.

Nuannariinnarlugu inuussutissarsiutigalugulu aalisarneq qanoq iliorluni ataqatigiisineqassappat
Kalaallit Nunaannut isertitassat amerlanerpaat qulakkeerneqassappata ? Angisuunik ataqatigiia-
nik sumiiffinnik eqqissimatitsineq atulissavarput imaluunniit sumiiffinni assigiinni aalisakkat
assigiinngitsut aalisarneqarsinnaassappat tasanilu sumiiffimmi nuannariinnarlugu aalisartut aa-
lajangersimasunik aalisakkanik aalisartillugit ? Assersuutigalugu taaneqarsinnaavoq bundgarner-
sarluni saarullinniartoqarsinnaasoq sumiiffimmi qeeraqarnera innarlinngikkaluarlugu.

Ajornartorsiut alla tassaavoq angallatissat pissarsiariniartarnerat. Aalisarfiit inoqarfinnut qanittut
eqqarsaatigalugit aasakkut angallassisoqartarsinnaavoq umiatsiat mikisut atorlugit. Malittarisas-
salli ullumikkut atuuttut nassuiarneqartarnerat pissutaalluni umiatsiaaqqat atorlugit aalisartitsi-
sartutut inuutissarsioqateqalernissaq imaannaangilaq. Ajornartorsiutaasut peerneqartuuppata,
neriunartoqarsinnaavoq Kalaallit Nunaannut nuannariinnarlugu aalisartartut takornariartittalerne-
rat angisuunik isertitsissutaasalersinnaasoq. Qularinngilara Naalakkersuisut ajornartorsiut iluar-
siniarlugu sulillutik aallarereersut. Michael Rosingip (D) § 36 naapertorlugu Naalakkersuisunut
apeqquteqarmat, Aalisarnermut Naalakkersuisoq akivoq:

*”Taamaattumik suleqatigiinnik kalaallinik danskinillu inuttaqartumik pilersitsisoqareerpoq,
misissuisussanik qanoq iliornikkut angallatinik aqqaneq-marluk angullugit ilaasoqarsinnaasunik
angallassinermi malittarisassat pisariillisarneqarsinnaanersut .... Piumasaqaataalersussat
danskinut atuuttunit qasunganerulernaviannngillat, maanili imaatigut angallannermut tulluussar-
neqassapput”.*

Misissuineq naammassippat tunngavissarissaarnerulissaagut pisuussutitta aqunneqarneranik pit-
sanngorssaaniarnitsinni.

Taamatut oqaaseqarlunga Naalakkersuisut akissutissaannut kiisalu partiit allat oqaaseqaatissaan-
nut qilanaarpunga.